

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 17. září 2009 v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Kárové a soudců JUDr. Lenky Konopové a JUDr. Josefa Mazáka v trestní věci [údaje o účastníkovi], o odvoláních státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Hradci Králové a obžalovaných [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení], podaných proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11.6.2009, č.j. 1 T 3/2009 – 1974,

takto:

- I. Z podnětu odvolání obžalovaných [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] se napadený rozsudek ohledně těchto zrušuje podle § 258 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr.ř. v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 tr.ř. se v rozsahu tohoto zrušení nově rozhoduje tak, že

obžalované

[jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] se uznávají vinnými, že

v úmyslu pomoci obžalované [jméno] [příjmení], aby za použití padělané závěti vylákala dědictví po [jméno] [příjmení], [datum narození], v přesně nezjištěné době od 13.12.2004, kdy jmenovaný zemřel, do 9.12.2005, poté, co obžalovaná [jméno] [příjmení] vypracovala nebo nechala vypracovat ve svůj prospěch fingovanou závět' s datem 14.9.2004, obžalovaná [jméno] [příjmení] se na tuto závět' v Praze v bydlišti obžalované [jméno] [příjmení] podepsala jako svědek přítomný podpisu závěti a obžalovaná [jméno] [příjmení] poskytla své osobní údaje na tuto závět' s vědomím, že tyto budou na závěti použity a že na závěti bude uveden její podpis jako svědka přítomného podpisu závěti, přičemž obžalovaná [jméno] [příjmení] si pak nechala takto padělanou závět' poslat dne 9.12.2005 a v dědickém řízení vedeném před Okresním soudem v Hradci Králové pod sp.zn. 33 D 627/2005 ji dne 14.6.2006 v notářské kanceláři [titul] [příjmení] v Hradci Králové předložila v originále jako pravou v rámci předběžného projednání dědictví v přítomnosti právních zástupců oprávněných dědiců v úmyslu, aby oprávněné dědice uvedla v omyl ohledně jejich dědického

nároku a zmařila jim možnost zdědit majetek po zemřelém [jméno] [příjmení] a aby sama dědictví v hodnotě nejméně 71.122.683 Kč získala, ačkoliv majetek této hodnoty měl připadnout na základě závěti, kterou pořídil a podepsal [jméno] [příjmení] dne 26.12.2003 v Odolené Vodě za přítomnosti [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení], bratru zůstavitele [jméno] [příjmení] a jeho manželce [jméno] [příjmení], ale vzhledem k tomu, že [jméno] [příjmení] dne 10.12.2004 zemřel, tak dědický podíl ze zákona, který by náležel [jméno] [příjmení], přešel jako odúmrť na český stát, a tímto jednáním by byla České republice, zastoupené Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, a dědičce [jméno] [příjmení], způsobena škoda v celkové výši 71.122.683 Kč, avšak k dokonání činu nedošlo, neboť oprávnění dědici namítli nepravost padělané závěti, [jméno] [příjmení] podala žalobu o určení dědického práva a bylo podáno trestní oznámení, přičemž dědické řízení není dosud skončeno,

tedy poskytly jinému pomoc k tomu, aby se dopustil jednání pro společnost nebezpečného, které bezprostředně směřovalo k dokonání trestného činu a jehož se dopustil v úmyslu ke škodě cizího majetku sebe obohatit tím, že uvede někoho v omyl a způsobí na cizím majetku značnou škodu, přičemž k dokonání trestného činu nedošlo,

čímž spáchaly

obžalované [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení]

pomoc k pokusu trestného činu podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c), § 8 odst. 1 a § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr.zák., a

odsuzují se:

Obžalovaná [jméno] [příjmení]

podle § 250 odst. 3 tr.zák. k trestu odnětí svobody v trvání dvou (2) roků.

Podle § 58 odst. 1 tr.zák. a § 59 odst. 1 tr.zák. se výkon tohoto trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu tří (3) roků.

Obžalovaná [jméno] [příjmení]

podle § 250 odst. 3 tr.zák. k trestu odnětí svobody v trvání dvou (2) roků.

Podle § 58 odst. 1 tr.zák. a § 59 odst. 1 tr.zák. se výkon tohoto trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu tří (3) roků.

- II. Z podnětu odvolání státní zástupkyně se napadený rozsudek ohledně obžalované [jméno] [příjmení] zrušuje podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr.ř. ve výroku o trestu a podle § 259 odst. 3 tr.ř. se v rozsahu tohoto zrušení nově rozhoduje tak, že

Obžalovaná [jméno] [příjmení]

se odsuzuje

za trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 4 tr.zák. ukončený ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr.zák., jímž byla uznána vinnou napadeným rozsudkem,

podle § 250 odst. 4 tr.zák. za použití § 40 odst. 1, odst. 4 tr.zák. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání dvou (2) roků.

Podle § 39a odst. 3 tr.zák. se obžalovaná pro výkon tohoto trestu zařazuje do věznice s dohledem.

- III. Z podnětu odvolání obžalované [jméno] [příjmení] se napadený rozsudek zrušuje podle § 258 odst. 1 písm. b), c), odst. 2 tr.ř. ohledně obžalované [jméno] [příjmení] v celém rozsahu a podle § 259 odst. 1 tr.ř. se věc této obžalované vrací Krajskému soudu v Hradci Králové.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byla obžalovaná [jméno] [příjmení] uznána vinnou trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 4 tr. zák., ukončeným ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr.zák., a obžalované [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] pomocí podle § 10 odst. 1 písm. c) tr.zák. k trestnému činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák., ukončenému ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr.zák. Za tyto trestné činy byly obžalovaným uloženy tresty odnětí svobody, a to obžalované [jméno] [příjmení] podle § 250 odst. 4 tr.zák. za použití § 40 odst. 1, 4 tr.zák. v trvání tří roků, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1, § 60a odst. 2 tr.zák. podmíněně odložen na zkušební dobu pěti let za současného vyslovení dohledu podle § 60a odst. 1 tr.zák., a obžalovaným [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] podle § 250 odst. 3 tr.zák. každé v trvání dvou roků s podmíněným odkladem podle § 58 odst. 1, § 59 odst. 1 tr.zák. na zkušební dobu tří roků.

Uvedených trestných činů se obžalované podle skutkových zjištění krajského soudu vyjádřených ve výroku napadeného rozsudku dopustily tím, že [jméno] [příjmení] po dni 13.12.2004, kdy zemřel [jméno] [příjmení], do 9.12.2005 se pokusila vylákat finanční prostředky z dědictví po [jméno] [příjmení] tak, že [jméno] [příjmení] nechala vypracovat nebo vypracovala ve svůj prospěch závět' s datem 14.9.2004, na které se [jméno] [příjmení] za účasti [jméno] [příjmení] podepsala jako osoba přítomná podpisu závěti zůstavitele a [jméno] [příjmení] poskytla své osobní údaje na tuto závět', přičemž v závěti měl [jméno] [příjmení] ustanovit jedinou dědičkou veškerého majetku [jméno] [příjmení], která si nechala padělanou závět' poslat 9.12.2005 [jméno] [příjmení], která napsala, že ji našla v Domově seniorů v Jenštejně na linkovaném papíru formátu A (č.l.1277), v úmyslu legalizovat přijetí padělané závěti [jméno] [příjmení], která ji předložila v originále jako pravou dne 14.6.2006 v dědickém řízení vedeném u Okresního soudu v Hradci Králové pod sp.zn. 33 D 627/2005, kdy obsah a stav této závěti osvědčil soudní komisař v notářské kanceláři a tak se [jméno] [příjmení] pokusila uplatnit ve svůj prospěch nárok na pozůstalost po [jméno] [příjmení] v hodnotě nejméně 71.122.683 Kč, ačkoliv majetek této hodnoty měl připadnout na základě závěti, kterou pořídil a podepsal dne 26.12.2003 v Odolené Vodě [jméno] [příjmení] za přítomnosti [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] oprávněným dědicům [jméno] [příjmení] a jeho manželce [jméno] [příjmení], ale vzhledem k tomu, že dne 10.12.2004 [jméno] [příjmení] zemřel, tedy dříve než [jméno] [příjmení], tak dědický podíl ze zákona, který by po [jméno] [příjmení] přešel na [jméno] [příjmení], přešel jako odúmrt' na český stát a tímto jednáním obžalovaná [jméno] [příjmení] mohla způsobit českému státu zastoupenému Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových v [obec a číslo] a zákonné dědičce [jméno] [příjmení] z platné závěti, škodu v celkové výši 71.122.683 Kč, když dědické řízení není dosud skončeno.

Proti rozsudku podaly v zákonné lhůtě odvolání státní zástupkyně a obžalované [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení].

Státní zástupkyně původně podala odvolání v neprospěch všech obžalovaných, avšak odvolání podaná ohledně obžalovaných [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] byla vzata zpět intervenující státní zástupkyní v průběhu odvolacího veřejného zasedání a tato zpětvzetí vzala svým usnesením ze dne 17.9.2009 na vědomí předsedkyně senátu odvolacího soudu.

Odvolání podané ohledně obžalované [jméno] [příjmení] státní zástupkyně zaměřila pouze do výroku o trestu s tím, že trest této obžalované uložený neodpovídá stupni společenské nebezpečnosti činu, především následku, který mohl být způsoben, i hluboké amorálnosti jejího jednání. Obžalovaná [jméno] [příjmení] spáchání skutku iniciovala a byla vůdčí osobností jeho páčání. Podle odvolatelky nejsou splněny podmínky ustanovení § 40 odst. 1, 4 tr.zák. o snížení trestu pod spodní hranici trestní sazby pro mimořádné poměry pachatele, když ze znaleckého posudku vyplývá, že obžalovaná je zcela duševně zdravá, byť v současné době trpí depresivní poruchou. Státní zástupkyně navrhl, aby byl napadený rozsudek ohledně obžalované [jméno] [příjmení] zrušen ve výroku o trestu a aby jí byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v jedné

třetině zákonné trestní sazby § 250 odst. 4 tr.zák. se zařazením do věznice s dozorem. Tento návrh modifikovala intervenující státní zástupkyně při odvolacím veřejném zasedání tak, že navrhla uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody při spodní hranici zákonné trestní sazby.

Obžalovaná [jméno] [příjmení] své odvolání zaměřila do výroků o vině i trestu a odůvodnila je prostřednictvím svého obhájce. Namítla, že její trestní stíhání je založeno pouze na posudku znalkyně z oboru školství a kultury, odvětví grafologie, [jméno] [příjmení], která ve svém závěru konstatuje, že obžalovaná [jméno] [příjmení] předmětný anonym napsala. Tento posudek ale byl zcela zpochybněn znaleckým posudkem z oboru písmoznalectví, specializace ruční písmo Mgr. [jméno] [příjmení], která jednoznačně závěry [jméno] [příjmení] v podstatě vyvrátila. Soud prvního stupně akceptoval pouze posudek [jméno] [příjmení], a to z důvodů, že je úplný, konkrétní a obsahuje originály sporných a srovnávacích materiálů. Posudek Mgr. [obec] naopak odmítl s poukazem na to, že je neúplný a nekonkrétní a že znalkyně neměla k dispozici originály sporného materiálu. Znalkyně [příjmení] však uvedla, že měla dostatek kvalitních podkladů pro to, aby vypracovala plnohodnotný znalecký posudek, za jehož závěry si stojí. Vysvětlila, že v daném případě absence originálů neměla vliv na její znalecké závěry. Dále uvedla, že znalkyně [příjmení] se vyjadřuje k otázkám, které nespadají do jejího oboru a specializace, přičemž tato znalkyně pracuje pro Policii ČR a nesmí používat kulaté razítko soudního znalce opatřené státním znakem. Odvolatelka má za to, že pokud došlo k takto zásadním rozporům jednak ohledně závěrů znaleckých posudků a jednak ohledně kompetentnosti znalců, bylo na místě vyžádat si stanovisko ministerstva spravedlnosti a oslovit odborný ústav o provedení revizních posudků. Za dané situace však nemohla být vina obžalované jednoznačně prokázána. Závěrem tato odvolatelka navrhla, aby vrchní soud napadený rozsudek (v části týkající se její osoby) zrušil a sám rozhodl zprošťujícím rozsudkem, eventuálně aby věc vrátil soudu prvního stupně k doplnění dokazování a novému rozhodnutí. Na podporu odvolacích námitek předložil následně obhájce obžalované [jméno] [příjmení] internetovou zprávu zpochybňující kvalifikaci a odbornou činnost znalkyně [jméno] [příjmení] s tím, že s názory uvedenými v této zprávě se ztotožňuje též předseda Poradního sboru pro písmoznalectví při Ministerstvu spravedlnosti ČR PhDr. [jméno] [příjmení], jehož případný výslech se ponechává na zvážení soudu.

Obžalovaná [jméno] [příjmení] své odvolání odůvodněné prostřednictvím obhájce zaměřila do výroku o vině. Popis skutku ve výroku napadeného rozsudku považuje za vadný, když ve vztahu k ní neuvádí žádné protiprávní jednání, respektive nezmiňuje subjektivní stránku činu odvolatelky. Ta si není vědoma žádné skutečnosti, z níž by bylo možno dovodit její nekalé úmysly v okamžiku, kdy [jméno] [příjmení] vyšla vstříc tím, že jí podepsala bílou listinu (eventuálně neúplně vyplněnou listinu, z níž závět' posléze mohla vzniknout) s nejasným vědomím, že její podpis bude využit k osvědčení nějaké úřední formality, případně nějakých skutečností souvisejících s dědickým řízením stran majetku spíše nepatrného. Prokázáno bylo pouze to, že osoby odlišné od odvolatelky později listinu s napsanou závětí předložily v dědickém řízení. Nebyla prokázána dohoda spoluobžalovaných o realizaci takového záměru a nevyplyvá to ani z telefonních odposlechů, na které napadený rozsudek poukazuje. Obsah těchto telefonátů byla pouze snaha [jméno] [příjmení] přimět odvolatelku a obžalovanou [příjmení] k tomu, aby jí umožnily uniknout trestnímu postihu a uchovat si naději na profit z padělané závěti. Odvolatelka pak z podnětu tohoto návodu policejní orgány skutečně klamala, avšak skutek tak, jak je předmětem tohoto trestního stíhání, nelze kvalifikovat ani jako trestný čin nadržování podle § 166 tr.zák. Nebyl proveden žádný důkaz o tom, že by se zmíněná instruktáž ze strany [jméno] [příjmení] odehrála dříve, než se věci začaly zabývat orgány činné v trestním řízení. Obsah telefonátů nevypovídá nic o dohodě před spácháním posuzovaného činu. Odvolatelka navrhla, aby Vrchní soud v Praze napadený rozsudek zrušil a ve vztahu k ní aby rozhodl o zproštění obžaloby.

Obžalovaná [jméno] [příjmení] své odvolání zaměřila do výroků o vině i trestu a také ona je odůvodnila prostřednictvím svého obhájce s tím, že skutková zjištění soudu prvního stupně považuje za nesprávná a nedostatečně odůvodněná. Obžalovaná vždy popírala, že by své osobní

údaje poskytla na závět'. Když ji [jméno] [příjmení] telefonicky požádala, zda by jí nepodepsala nějaký formální papír kvůli nějakému dědictví, odvolatelka to odmítla a poskytla [jméno] [příjmení] své nacionále, přičemž nevěděla, jak mají být osobní údaje konkrétně použity. Popis skutku ve výroku napadeného rozsudku je podle odvolatelky zcela nekonkrétní a nelze z něho zjistit, v čem měla její účast spočívat a jak soud dospěl k závěru o její účasti při podpisu závěti. Nebylo prokázáno, že by se odvolatelka jakkoli podílela na podepisování určité listiny [jméno] [příjmení], která si nebyla jista ani přítomností odvolatelky u podpisu bílého papíru. Bez bližšího odůvodnění učinil soud prvního stupně také závěr o nepřímém úmyslu odvolatelky, když ve skutečnosti odvolatelka nevěděla, že poskytnutím osobních údajů se může dopustit pomoci k trestnému činu. Pokud se v napadeném rozsudku argumentuje provedenými odposlechy, soud neuvádí, kterým z odposlechlů má být prokázána vědomost odvolatelky o trestnosti poskytnutí osobních údajů. Soud prvního stupně se také nezabýval dobou, kdy se měla odvolatelka trestného jednání dopustit, a dobou, kdy byly provedeny odposlechy. K trestnému jednání mělo dojít do 9.12.2005, zatímco odposlechy byly pořízeny až v listopadu 2007, tedy v době, kdy již odvolatelka byla obviněna. Z odposlechlů vědomost odvolatelky o protiprávnosti jejího jednání neplyne a na objasnění toho navrhla odvolatelka, aby odvolací soud znovu provedl důkaz všemi záznamy telekomunikačního provozu, respektive jejich přepisy, jak upřesnil obhájce ve veřejném zasedání. Odvolatelka uzavírá, že její jednání nemá zákonné znaky trestného činu. I pokud by ale soud dospěl k opačnému závěru, bylo by namísto pouze použití základní skutkové podstaty § 250 tr.zák., když odvolatelka rozsah dědictví neznala. Také při úvahách o trestu by bylo třeba zohlednit, že míra účasti odvolatelky na trestném činu byla minimální. Výrok o trestu se tak v porovnání se spoluobžalovanými jeví nepřiměřeně přísný. Pouhé telefonické poskytnutí osobních údajů není stejně závažné jako podpis listiny. U odvolatelky měl soud přistoupit k mimořádnému snížení trestu odnětí svobody podle § 40 tr.zák. Závěrem i tato odvolatelka navrhla, aby Vrchní soud v Praze napadený rozsudek zrušil a ve vztahu k ní aby rozhodl o zproštění obžaloby.

Z podnětu podaných odvolání Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal podle § 254 odst. 1, 3, 4 tr.ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku týkajících se obžalovaných [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení], a to zejména z hlediska vytýkaných vad, když k vadám, které nebyly odvoláními vytýkány, přihlížel, pokud měly vliv na správnost přezkoumávaných výroků. Pokud jde o odvolání státní zástupkyně týkající se obžalované [jméno] [příjmení], přezkoumal z jeho podnětu vrchní soud podle § 254 odst. 1 tr.ř. pouze zákonnost a odůvodněnost výroku o trestu uloženém této obžalované, když neshledal důvody ve smyslu § 254 odst. 2 tr.ř. k přezkoumání výroku o vině. Určité formulační nepřesnosti výroku o vině této obžalované, které budou níže zmíněny, nejsou totiž takového charakteru, aby byly příčinou vad vytýkaných odvoláním výroku o trestu, tj. příčinou uložení nepřiměřeně mírného trestu za aplikace ustanovení § 40 tr.zák. z důvodu osobních poměrů obžalované.

Vrchní soud přezkoumal rovněž správnost postupu řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, a nezjistil v něm takové procesní vady, které by mohly mít vliv na správnost a zákonnost rozhodnutí. Byla dodržena zákonná ustanovení, která zajišťují právo na obhajobu a zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

Pokud jde o rozsah dokazování, provedl krajský soud - s níže uvedenou výjimkou ve vztahu k obžalované [jméno] [příjmení] - v hlavním líčení v zásadě všechny podstatné a dostupné důkazy v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí v souladu s ustanovením § 2 odst. 5 tr.ř. Vrchní soud nepovažoval za nutné v odvolacím veřejném zasedání opakovat důkaz záznamy telekomunikačního provozu, resp. jejich přepisy, jak navrhla obžalovaná [jméno] [příjmení], když tento důkaz provedl krajský soud již v hlavním líčení. I když některé závěry, které krajský soud z obsahu těchto záznamů dovodil, nejsou dostatečně konkrétní, vycházel vrchní soud při posuzování věci pouze ze skutečného obsahu zajištěných záznamů tak, jak byly v přítomnosti stran jako důkaz v hlavním líčení provedeny.

Vrchní soud proto doplnil dokazování pouze následujícím: Přechtením podstatného obsahu dědického spisu Okresního soudu v Hradci Králové sp.zn. 33 D 627/2005, z něhož především vyplynulo, že obžalovaná [jméno] [příjmení] skutečně dne 14.6.2006 v rámci předběžného projednání dědictví v notářské kanceláři JUDr. [jméno] [příjmení] v [obec] předložila padělanou závět' v originále jako pravou v přítomnosti [jméno] [příjmení], (kterého téhož dne pověřila svým zastupováním v dědickém řízení), pověřené notářské kandidátky Mgr. [jméno] [příjmení] a právních zástupců oprávněných dědiců JUDr. [jméno] [příjmení] a JUDr. [jméno] [příjmení]. Na základě toho byl obsah a stav této padělané závěti pověřenou notářskou kandidátkou osvědčen se zjištěním, že zůstavitel zemřel se zanecháním dvou závětí, a to závěti ze dne 26. prosince 2003 a závěti ze dne 14. září 2004. Bylo konstatováno, že tím, že závětí novějšího data, tj. závětí ze dne 14. září 2004 zůstavitel pořídil ohledně veškerého svého majetku, závět' ze dne 26. prosince 2003 vedle této novější závěti neobstojí. Na to však zareagoval zástupce oprávněné dědičky [jméno] [příjmení] tak, že listina ze dne 14. září 2004 není závětí zůstavitele, když zejména podpis na této listině připojený není jeho podpisem. Na to bylo konstatováno, že zjištění okruhu dědiců a výsledek dědického řízení závisí na zjištění sporných skutečností, a [jméno] [příjmení] i České republice bylo následně uloženo, aby podali žalobu na určení dědického práva, což [jméno] [příjmení] posléze učinila a později bylo dne 9.1.2007 podáno i příslušné trestní oznámení. Žaloba [jméno] [příjmení] o určení dědického práva byla zamítnuta rozsudkem Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 13.8.2007, sp.zn. 7 C 150/2006, který však byl zrušen usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13.3.2008, sp.zn. 20 Co 716/2007, a řízení bylo zastaveno s tím, že [jméno] [příjmení] již žalobkyní v jejím dědickém právu nebrání a řízení se tak stalo nadbytečným. Nicméně ještě dne 14.1.2009 sdělila [jméno] [příjmení] prostřednictvím svého právního zástupce notářské kanceláři, že se i nadále cítí být oprávněnou dědičkou. Usnesením Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 10.4.2009, sp.zn. 33 D 627/2005, bylo dědické řízení přerušeno do pravomocného skončení tohoto trestního řízení. Dále z obsahu dědického spisu vyplývá, že svědek [jméno] [příjmení], přítel obžalované [jméno] [příjmení] a bratranec obžalované [jméno] [příjmení], dopisem ze dne 28.6.2005 adresovaným Okresnímu soudu Praha východ prostřednictvím své právní zástupkyně [titul] [anonymizováno] uplatnil nárok na dědictví po [jméno] [příjmení] z titulu dědice ve čtvrté dědické skupině s tím, že je přímým potomkem dítěte prarodičů zemřelého (č.l. 40 dědického spisu). Dne 11. ledna 2006 (tedy dva dny předtím, než obžalovaná [jméno] [příjmení] zaslala Okresnímu soudu Praha východ - jakožto soudu původně příslušnému k projednání dědictví - dopis s příloženou padělanou závětí) bylo pověřenou notářskou kanceláří JUDr. [jméno] [příjmení] [jméno] [příjmení] telefonicky sděleno, že dědické právo z titulu zákonné dědické posloupnosti mu nesvědčí (č.l. 128 a 174 dědického spisu). Na základě tohoto doplnění dokazování obsahem dědického spisu byla potvrzena a doplněna v zásadě správná skutková zjištění soudu prvního stupně ohledně obžalovaných [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení].

Ve vztahu k obžalované [jméno] [příjmení] odvolací soud doplnil dokazování přechtením zmíněné obhajobou předložené internetové zprávy nazvané „případ [příjmení]“, kde je zpochybňována odborná erudice znalkyně [jméno] [příjmení] s tím, že Poradní sbor pro písmoznalectví, zřízený při Ministerstvu spravedlnosti, [jméno] [příjmení] její odbornost nepotvrdil, jmenovaná není znalkyní v oboru písmoznalectví a nemá v tomto oboru vzdělání ani praxi. [obec] grafologie z hlediska soudního znalectví neexistuje, je pouze zařazena pod obor školství a kultura, odvětví psychologie, do tzv. specializace, kterou si každý znalec může libovolně určit sám. Ani pro jmenování znalce v odvětví psychologie ovšem A.Grabowská nesplňuje vysokoškolské vzdělání v psychologii. Dne 27.11.2008 skutečně bylo jmenované vydáno Českým institutem pro akreditaci osvědčení o akreditaci pro inspekční činnost v oboru „ruční písmo“, toto osvědčení však nemohlo být vydáno na základě skutečných dokladů o odborné způsobilosti jmenované v oboru písmoznalectví, uzavírá tato internetová zpráva.

Vrchní soud v Praze dospěl k závěru, že ohledně obžalované [jméno] [příjmení] krajský soud neprovedl úplné dokazování a nevypořádal se dostatečně se všemi skutečnostmi a důkazy

významnými pro rozhodnutí. Závěr o vině obžalované opřel o znalecký posudek [jméno] [příjmení], v němž tato znalkyně jednoznačně potvrdila, že anonym na linkovaném papíře formátu A 5 odeslaný z pošty Praha 025 dne 9.12.2005 (č.l. 922), s nímž byla obžalované [jméno] [příjmení] zaslána falešná závět', napsala obžalovaná [jméno] [příjmení]. Je nesporné, že znalecký posudek z oboru písmoznalectví [titul] [obec] předložený obhajobou, jímž krajský soud správně provedl v hlavním líčení důkaz a vyslechl tuto znalkyni, podstatným způsobem zpochybnil závěr znalkyně [jméno] [příjmení], neboť znalkyně [příjmení] [jméno] [příjmení] dospěla k závěru diametrálně odlišnému, a to že pravděpodobnost, že [jméno] [příjmení] je pisatelkou anonymního dopisu, je velmi malá. Krajský soud vzniklý rozpor překlenul úvahami o tom, že znalkyně [příjmení] [jméno] neměla k dispozici originály sporného materiálu, a dále že její posudek neobsahuje listinné materiály, zejména srovnávací materiál, tj. zkušky písma obžalované [jméno] [příjmení]. Krajský soud uzavřel, že tento znalecký posudek je proto neúplný, nekonkrétní a pro soud neakceptovatelný. Krajský soud proto vycházel ze znaleckého posudku [jméno] [příjmení], znalkyně z oboru grafologie. Krajský soud dále uvedl, že nemohl akceptovat tvrzení znalkyně [příjmení] [jméno], že znalkyně [příjmení] není kompetentní podávat znalecké posudky, neboť je znalkyní z oboru grafologie a nikoli z odvětví ruční písmo, neboť jde o tvrzení subjektivní, které znalkyně [titul] nebyla schopna žádným konkrétním příkladem či důkazem podložit a jde pouze o slovní útoky na znalkyni [příjmení], kterýžto závěr podporuje i vyjádření znalkyně Mgr., která vysvětlila historii odvětví ruční písmo a odvětví grafologie, kdy obě tyto specializace zkoumají pravosti písma, avšak každé jinými metodami, z čehož krajský soud dovozuje, že obě tato odvětví jsou si rovna ve svých závěrech.

Vrchní soud v Praze považuje tyto úvahy a závěry krajského soudu za nepřesvědčivé. Především je třeba si uvědomit, že pro závěr o vině obžalované [jméno] [příjmení] je zcela zásadní otázka, zda lze považovat za prokázané bez jakýchkoli odůvodněných pochybností, že předmětný anonym psala tato obžalovaná. Pochybnosti o správnosti znaleckého posudku [jméno] [příjmení] v daném případě vznikají především proto, že druhá znalkyně dospěla ke zcela odlišnému závěru. Z jejího znaleckého posudku přitom nevyplývá, že by neměla pro jeho vypracování dostatek podkladů (pak by byla povinna od jeho zpracování upustit), nýbrž pouze to, že, „stupeň závěru by mohl být upřesněn jen po získání doplňujícího srovnávacího materiálu, tj. ukázek jejího běžně užívaného písemného projevu obsahujícího perličkové písmo (pokud jej tato pisatelka užívá)“. Nicméně znalkyně [příjmení] [jméno] na závěru svého znaleckého posudku setrvala i při svém výslechu v hlavním líčení a krajský soud neuvádí dostatečně přesvědčivé argumenty pro úplné odhlédnutí od závěrů této znalkyně. Posouzení, který z obou rozporných znaleckých posudků je správný a podaný v souladu s dosaženou úrovní vědeckých poznatků, je otázkou odbornou, kterou nemůže zodpovědět soud, stejně jako otázku, zda grafologické zkoumání ručního písma je z hlediska identifikace pisatele rovnocenné znaleckému zkoumání z pozice písmoznalectví se zaměřením na ruční písmo. Navíc obhajoba předložila písemný materiál a argumenty vážným způsobem zpochybňující jak rovnocennost oboru grafologie při zkoumání ručního písma z hlediska identifikace pisatele, tak odbornou erudici znalkyně [jméno] [příjmení]. Krajský soud za této situace nesprávně aplikoval ustanovení § 109 a § 110 tr.řádu. V daném případě totiž vysvětlení žádné ze znalkyň nevedlo k jednoznačnému vyjasnění sporných otázek. Přibrání dalšího znalce buď se specializací grafologie nebo z oboru písmoznalectví, zkoumání ručního písma, by pak v daném případě nemohlo vést k rozhodnutí sporu o samotné hodnotě uvedených vědních oborů pro posouzení pravosti písma, jenž proběhl i v rámci výslechu znalkyň v hlavním líčení. S ohledem na diametrální odlišnost závěrů znalkyň a zpochybnění samotné relevantnosti jejich metod při identifikaci pisatele a též s ohledem na závažnost případu a význam posuzované otázky pro rozhodnutí v dané věci má vrchní soud za to, že jde o výjimečný případ vyžadující zvláštního vědeckého posouzení, jak to předpokládá ustanovení § 110 odst. 1 tr.ř. V takových případech může předseda senátu k podání znaleckého posudku nebo přezkoumání posudku podaného znalcem přibrat státní orgán, vědecký ústav, vysokou školu nebo instituci specializovanou na znaleckou činnost. To je na místě zejména tehdy, když si vzájemně odporují dva znalecké posudky a ani

vysvětlením znalců ani zhodnocením znaleckých posudků není možné dospět z odborného hlediska ke spolehlivému závěru o skutečnosti důležité pro trestní řízení. Právě tento případ v posuzované věci nastal, a bude proto nezbytné opatřit znalecký posudek ústavu podle § 110 tr.ř., v němž bude třeba zodpovědět otázku, zda obžalovaná [jméno] [příjmení] psala, případně s jakou pravděpodobností, předmětný anonymní dopis, a dále zaujmout podrobné a odůvodněné stanovisko k rozporům mezi znaleckými posudky [jméno] [příjmení] a Mgr. [jméno] [příjmení], včetně jejich stanovisek prezentovaných v hlavním líčení. Kromě vyžádání znaleckého posudku ústavu krajský soud vyžádá stanovisko Ministerstva spravedlnosti ČR a zprávu Poradního sboru pro písmoznalectví, případně, pokud to bude považovat za potřebné, vyslechne jako svědka zmíněného PhDr. [jméno] [příjmení], to vše jednak k objasnění rozdílů a relevance oborů grafologie a písmoznalectví pro zkoumání ručního písma z hlediska identifikace pisatele, jednak k posouzení obhajobou zpochybňované odborné erudice znalkyně [jméno] [příjmení], a konečně vyžádá zprávu Českého institutu pro akreditaci, o.p.s., [ulice a číslo], [obec a číslo], k podmínkám pro získání certifikátu pro „Inspekční orgán typu A pro oblast ručního písma“ obecně a konkrétně ke splnění těchto podmínek znalkyní [jméno] [příjmení]. Vrchní soud v Praze ovšem dodává, že těmito pokyny k doplnění dokazování nezpochybňuje a priori jen na základě tvrzení obhajoby odbornou erudici jmenované znalkyně, nicméně s námitkami obhajoby je třeba se vypořádat a povinnost soudu ověřit podle potřeby odborné předpoklady osoby nezapsané v seznamu znalců, která je přibírána k podání znaleckého posudku ad hoc, vyplývá z ustanovení § 24 odst. 1 zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, a § 11 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících.

Neúplnost dokazování před soudem prvního stupně (nutno říci, že vzniklá již v přípravném řízení) spočívá dále v tom, že nebylo vyžádáno odborné vyjádření z oboru kriminalistiky, odvětví kriminalistická genetická expertiza, také ve vztahu k obžalované [jméno] [příjmení]. Z odborného vyjádření OKTE Policie ČR, Správy Východočeského kraje, ze dne 28.8.2007 vyplývá, že ze dvou obálek předmětných anonymů byly získány dva různé DNA profily ženského pohlaví. Ty pak byly porovnávány s profily DNA získaných ze vzorků opatřených od jednotlivých osob a postupně tak byly vyloučeny osoby [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] (č.l. 225), [jméno] [příjmení] (č.l. 1208), [jméno] [příjmení] – včetně přímého příbuzenského vztahu (č.l. 1215), [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] (č.l. 1221) a [jméno] [příjmení] (č.l. 1225). Nedošlo však k porovnání obou DNA profilů získaných z obálek, zejména z obálky odeslané dne 9.12.2005, s DNA profilem obžalované [jméno] [příjmení]. [příjmení] proto nezbytné - patrně za použití postupu podle ustanovení § 183 odst. 1 tr.ř. - od jmenované získat příslušný vzorek biologického materiálu v souladu s ustanovením § 114 tr.ř. a provést srovnání, neboť s velkou pravděpodobností půjde o stěžejní důkaz pro posouzení otázky, zda se tato obžalovaná podílela na odeslání některého ze zmíněných anonymních dopisů.

Z těchto důvodů byl napadený rozsudek z podnětu odvolání obžalované [jméno] [příjmení] podle § 258 odst. 1 písm. b), c) tr.ř. ohledně této obžalované zrušen. Protože naznačené doplnění dokazování přesahuje účel odvolacího řízení a jeho provádění odvolacím soudem by bylo v rozporu se zásadou dvojinstančnosti trestního řízení soudního (viz čl. 14 odst. 5 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech), rozhodl vrchní soud za splnění podmínek § 259 odst. 1 tr.ř. o vrácení věci obžalované [jméno] [příjmení] soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí (zatímco ohledně ostatních obžalovaných důvody k vrácení věci neshledal). Krajský soud v dalším řízení doplní dokazování v naznačeném rozsahu, případně provede i další důkazy, jejichž potřeba vyvstane, a poté učiní – při důsledném respektování zásady in dubio pro reo – příslušné skutkové závěry a na ně navazující závěry právní a znovu ve věci obžalované [jméno] [příjmení] rozhodne.

Jak už bylo uvedeno, ve vztahu k obžalovaným [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] lze dokazování provedené krajským soudem považovat - po jeho dílčím doplnění odvolacím soudem, které potvrdilo důkazní a skutkové závěry soudu prvního stupně - za úplné. Na základě

provedených důkazů a jejich logického zhodnocení dospěl krajský soud k odůvodněným skutkovým zjištěním, která mají v provedených důkazech oporu. Výjimku tvoří již zmíněné závěry, jež učinil krajský soud ze záznamů telefonních hovorů, z nichž nelze přímo, nýbrž pouze nepřímo dovozovat předchozí dohodu obžalovaných před spácháním činu (tu lze dovozovat ve spojení s dalšími důkazy, jak bude ještě zmíněno), což krajský soud nepřesně uvádí na straně 8 napadeného rozsudku. Na celkové důkazní situaci tento dílčí nepřesný závěr nalézacího soudu, respektive jeho nepřesné vyjádření v odůvodnění napadeného rozsudku, nic nemění.

Správný skutkový závěr, že závěť s datem 14.9.2004 není pravou závětí zemřelého [jméno] [příjmení] a že si ji obžalovaná [jméno] [příjmení] vypracovala nebo nechala vypracovat v úmyslu vylákat finanční prostředky z dědictví, o jehož rozsahu měla rámcovou představu, závěť si nechala poslat dne 9.12.2005 a poté ji předložila v originále jako pravou dne 14.6.2006 v dědickém řízení v notářské kanceláři JUDr. [jméno] [příjmení] v [obec] a tak se pokusila uplatnit ve svůj prospěch nárok na pozůstalost po [jméno] [příjmení] v hodnotě 71.122.683 Kč, čímž by způsobila českému státu a zákonné dědičce [jméno] [příjmení] škodu v uvedené výši, nikdo z odvolatelů nezpochybňuje.

Pochybnosti nevznikly ani o tom, že zjištěným skutkem obžalovaná [jméno] [příjmení] naplnila zákonné znaky pokusu trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1, § 250 odst. 1, odst. 4 tr.zák. Ve výroku o vině obžalované [jméno] [příjmení] sice mohlo být jednání obžalované popsáno výstižněji, ale v popisu skutku obžalované [jméno] [příjmení] obsaženém ve výroku o vině je dostatečně zřetelně vyjádřeno, že její podvodné jednání v dědickém řízení směřovalo vůči oprávněným dědicům, kteří jejím jednáním - uplatněním falešné závěti dne 14.6.2006 - měli být uvedeni v omyl, aby tak nenamítali nepravost závěti, nepodali příslušnou žalobu, popřípadě nepodali trestní oznámení, čímž by došlo k jinému výsledku dědického řízení a ke škodě na majetku oprávněných dědiců a k obohacení obžalované [jméno] [příjmení], když k tomuto následku nedošlo právě proto, že podváděné osoby rozpoznaly klamavé jednání obžalované a podnikly příslušné právní kroky k vyvrácení pravosti obžalovanou předložené závěti. Lze tedy konstatovat, že trestné jednání obžalované včetně subjektivní stránky činu je ve výroku napadeného rozsudku popsáno natolik dostatečným způsobem, aby výrok o vině z hlediska naplnění znaků uvedeného trestného činu mohl obstát. Odvolání státní zástupkyně podané do výroku o trestu uloženém obžalované [jméno] [příjmení] proto nevedlo k přezkoumání výroku o vině podle § 254 odst. 2 tr.ř. Jen pro úplnost vrchní soud připomíná, že k odvolání státního zástupce podanému v neprospěch obžalovaného jen do výroku o trestu lze výrok o vině přezkoumat pouze za splnění podmínek ustanovení § 254 odst. 2 tr.ř. a napravit případné nepřesné vyjádření skutku ve výroku o vině z tohoto podnětu nelze, pokud odvoláním vytýkané nebo alespoň zjištěné vady ve výroku o trestu nemají svůj původ, tj. příčinu, právě v oné nepřesnosti výroku o vině. Zákonodárce totiž - nepochybně záměrně - nestanovil, že lze vždy přezkoumat i správnost výroku, na který odvoláním napadený výrok navazuje, nýbrž omezil toto přezkumné právo odvolacího soudu výslovně pouze na situaci, kdy zjištěné vady mají svůj původ (příčinu) v primárním výroku. Jinými slovy, přesah přezkumné povinnosti (a přezkumného práva) odvolacího soudu je dán vztahem původu (příčiny) a následku. Ten v posuzovaném případě dán není.

Po přezkoumání výroku o trestu uloženého obžalované [jméno] [příjmení] shledal Vrchní soud v Praze odvolání státní zástupkyně důvodným v tom směru, že trest uložený soudem prvního stupně této obžalované je trestem nepřiměřeně mírným. Krajský soud sice důvodně aplikoval ustanovení § 40 tr.zák. o mimořádném snížení trestu odnětí svobody z důvodu osobních poměrů obžalované, jednostranně však upřednostnil zejména při úvaze o podmíněném odkladu výkonu trestu okolnosti svědčící v její prospěch oproti řadě okolností odůvodňujících uložení přísnějšího trestu. Proto vrchní soud výrok o trestu uloženém této obžalované zrušil a v rozsahu tohoto zrušení nově rozhodl. Na posuzovaný trestný čin obžalované [jméno] [příjmení] trestní zákon stanoví sazbu od pěti do dvanácti let odnětí svobody. Při úvaze o trestu vycházel vrchní soud ze všech rozhodných hledisek stanovených zejména v ustanovení § 31 odst. 1 tr.zák. i z účelu trestu podle § 23 odst. 1

tr.zák., zejména tedy hodnotil stupeň společenské nebezpečnosti jednání obžalované, její osobní poměry a možnosti nápravy. Obžalované [jméno] [příjmení] polehčovalo předchozí vedení řádného života (§ 33 písm. g) tr.zák.), naopak přitěžovalo jí, že trestným činem se pokusila způsobit vyšší škodu (§ 34 písm. h) tr.zák.) a že svedla k trestnému činu jiného (§34 písm. i) tr.zák.). Stupeň společenské nebezpečnosti trestného jednání obžalované zvyšují konkrétní okolnosti spáchání, kdy použila poměrně sofistikovaný způsob spáchání trestné činnosti, navíc za využití dalších osob – pomocníků. Nelze přehlédnout ani vyšší míru odhodlání spáchat trestný čin projevující se v jeho předchozí promyšlené přípravě i dlouhodobém odhodlání získat dědictví mimořádné hodnoty neoprávněně pro sebe - padělanou závět' si obžalovaná připravila a nechala poslat v průběhu roku 2005, v roce 2006 ji uplatnila při předběžném projednání dědictví, od jejího záměru ji neodradilo ani probíhající občanskoprávní sporné řízení o neplatnost závěti ani souběžně probíhající trestní řízení a ještě v roce 2009 sdělila prostřednictvím svého právního zástupce notářské kanceláři, že se i nadále cítí být oprávněnou dědičkou. Ve světle těchto okolností se jeví méně podstatná okolnost, že nedošlo - v důsledku aktivity oprávněných dědiců - k dokonání trestného činu. Obžalovaná jednala po celou dobu s jednoznačně zjištěnou pohnutkou. [příjmení] nebezpečnosti činu je zvyšován i tím, že výše zamýšlené škody nejen výrazně, ale dokonce mnohonásobně přesahovala hranici škody velkého rozsahu ve smyslu ust. § 89 odst. 11 tr.zák. Možnosti nápravy obžalované zvyšuje její dosavadní bezúhonnost, na druhé straně však pochybnosti o nich vzbuzuje její přístup k tomuto trestnímu řízení (ovlivňování důkazů). Krajský soud dospěl za této situace ke správnému závěru v tom, že jediné, co může odůvodnit snížení trestu obžalované [jméno] [příjmení] pod spodní hranici zákonné trestní sazby (tedy pod pět let), jsou její současné osobní poměry, konkrétně její věk a zdravotní stav. Obžalovaná je třiasedmdesátiletá žena, důchodkyně, vdaná, bez vyživovacích povinností, státního občanství České republiky, české národnosti. Znalci z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, dospěli k závěrům blíže specifikovaným v odůvodnění napadeného rozsudku, tedy že obžalovaná v době spáchání trestné činnosti, respektive do 15.11.2007 netrpěla žádnou duševní chorobou ani poruchou a její rozpoznávací a ovládací schopnosti nebyly narušeny. V současné době však obžalovaná trpí depresivní poruchou, konkrétně od 20.2.2008, kdy poprvé navštívila psychiatra. Byly zjištěny také známky přechodné disociativní (dříve hysterické) poruchy. Depresivní porucha je chronická (vleklá), v tomto kolísá. Vzhledem k věku a dosavadní léčbě, která, ač je adekvátní, nepřinesla žádoucí efekt, lze obtížně předpokládat výrazné zlepšení. Také vrchní soud proto s ohledem na věk obžalované a uvedené zdravotní problémy (byť vzniklé až v souvislosti s tímto trestním řízením, popřípadě pobytem ve vazbě), tedy vzhledem k poměrům obžalované, kdy použití trestní sazby stanovené trestním zákonem by bylo pro obžalovanou nepřiměřeně přísné, shledal důvody pro aplikaci ustanovení § 40 odst. 1 tr.zákona a vyměřil obžalované [jméno] [příjmení] (při respektování omezení v ustanovení § 40 odst. 4 tr.zák.) trest odnětí svobody pod spodní hranici zákonné trestní sazby, konkrétně v trvání dvou let. Zákonné podmínky pro podmíněný odklad výkonu trestu stanovené v § 58 odst. 1 tr.zák. však s ohledem na výše uvedené skutečnosti, tedy výraznou převahu přitěžujících okolností, velmi vysoký stupeň společenské nebezpečnosti jednání obžalované a okolnosti charakterizující možnosti její nápravy, neshledal a trest uložil jako nepodmíněný, přičemž pro jeho výkon obžalovanou zařadil do nejmírnějšího typu věznice, do věznice s dohledem. Aplikoval tak moderační ustanovení § 39a odst. 3 tr.zák., když má za to, že náprava obžalované s ohledem na její věk a zdravotní stav bude v tomto typu věznice lépe zaručena.

V zásadě správná a odůvodněná skutková zjištění učinil soud prvního stupně ohledně trestného jednání obžalovaných [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení], byť tato nevyjádřil dostatečným způsobem ve výroku napadeného rozsudku, zejména pokud jde o skutečnosti vztahující se k subjektivní stránce činu. V tomto směru jsou tudíž důvodná odvolání jmenovaných dvou obžalovaných do výroku o vině. To vedlo odvolací soud k tomu, že z podnětu podaných odvolání zrušil napadený rozsudek ohledně těchto obžalovaných v celém rozsahu a nově rozhodl o vině a trestu s tím, že výrok o vině patřičně upřesnil. Takový postup není v daném případě v rozporu se zákonným zákazem reformationis in peius, vyjádřeným v ustanovení § 259 odst. 4 tr.ř. Upřesněním

výroku o vině totiž nedošlo ke zhoršení postavení obžalovaných, tudíž nejde o rozhodnutí v jejich neprospěch. Nejde o doplnění skutkové věty ve výroku o vině o obecné vyjádření subjektivní stránky trestného činu bez návaznosti na skutkové okolnosti, nýbrž pouze o doplnění či upřesnění skutkových okolností, které subjektivní stránku charakterizují. Již z popisu skutku ve výroku napadeného rozsudku (i z hlediska akcesority účastenství ve formě pomoci) totiž úmysl obžalovaných vyplývá, když je v něm uvedeno, že se [jméno] [příjmení] za účasti [jméno] [příjmení] na závěti vypracované za účelem vylákání finančních prostředků z dědictví podepsala jako osoba přítomní podpisu závěti a že [jméno] [příjmení] poskytla své osobní údaje na tuto závět'. Závěr o úmyslu obou obžalovaných je rovněž v souladu se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, jak vyplývají z odůvodnění napadeného rozsudku, v němž je uvedeno, že se obžalovaná [jméno] [příjmení] domluvila s obžalovanými [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] na realizaci svého záměru spočívajícího v zajištění si dědictví po [jméno] [příjmení] pro sebe za pomoci falešné závěti, kterou si za tím účelem vypracovala nebo nechala vypracovat. [příjmení] [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] pak obžalované [jméno] [příjmení] pro vyrobění této falešné závěti poskytly podpis a osobní údaje jako svědkové této závěti (str. 4 napadeného rozsudku). Tento skutkový závěr pak soud prvního stupně rozvádí i v rámci hodnocení důkazů na straně 10 napadeného rozsudku. Jedná se tudíž o případ, na který je plně aplikovatelné sjednocující rozhodnutí Nejvyššího soudu publikované pod [číslo] 2006 Sb. rozh. tr., podle něhož zákaz reformationis in peius není možné chápat tak, že pokud bylo odvolání podáno ve prospěch obviněného, nelze doplnit popis rozhodných skutkových zjištění ve výroku o vině v napadeném rozhodnutí o skutkové okolnosti charakterizující určité znaky skutkové podstaty trestného činu, jímž byl uznán vinným, a to o okolnosti, které se nenacházely v tzv. skutkové větě výroku o vině. Doplnění rozhodných skutkových zjištění samo o sobě nezhoršuje postavení obviněného, pokud takto nedošlo oproti napadenému rozsudku ke změně rozsahu ani závažnosti jednání, zpřísnění právní kvalifikace ani uloženého trestu apod.

Krajský soud dospěl k přesvědčivému závěru, že na základě důkazů provedených v hlavním líčení lze považovat za prokázané bez odůvodněných pochybností, že obžalované [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] jednaly v součinnosti s obžalovanou [jméno] [příjmení], v úmyslu pomoci jí, aby se podvodně zmocnila dědictví po [jméno] [příjmení]. Ačkoliv obě tento úmysl popírají, z provedených důkazů jej lze jednoznačně dovodit.

Obžalovaná [jméno] [příjmení] se ve své výpovědi dne 16.11.2007 doznala, že se vědomě podepisovala jako svědek závěti. Vzhledem k tomu, že ve skutečnosti žádnému projevu poslední vůle [jméno] [příjmení] ani sepsání jeho závěti přítomna nebyla, musela si být vědoma toho, že jde o vytvoření nepravé závěti v rozporu se skutečností. Musela být také srozuměna s tím, že takto vzniklé závěti může být použito k vylákání dědictví. Její podpis svědka připojený na závěti měl osvědčit její autenticitu, a to v daném případě v rozporu se skutečností, když smyslem dosvědčení něčeho je to, že svědek byl něčemu přítomen, respektive mohl něco vnímat svými smysly. Smyslem závěti je dispozice s dědictvím jako majetkovou hodnotou a pokud se obžalovaná vědomě podílela na vytvoření závěti v rozporu se skutečností (ve skutečnosti nemohla dosvědčit, že jde o projev vůle zůstavitele), pak musela pozitivně počítat s eventualitou, že závěti bude použito jako pravé ke získání dědictví v rozporu s vůlí zůstavitele, což je také jediný logický smysl padělání závěti. Pokud se obžalovaná jako odvolatelka snaží bagatelizovat svůj čin tvrzením, že podepsala pouze prázdný papír (bianco listinu), jde o tvrzení jednak irrelevantní, jednak nepřesvědčivé. Především je třeba znovu připomenout, že obžalovaná ve své zmíněné výpovědi z přípravného řízení, jejíž pravdivost ani v hlavním líčení nespороvala, uvedla, že na listinu se podepsala, „pro účely, že tam bude poslední vůle pana [příjmení]“ a tímto podpisem, „měla vyjádřit postavení svědka, který měl potvrdit tu závět“ (č.l. 616). Kromě toho nelze přehlédnout, že v této výpovědi obžalovaná nejprve připustila, že na jí podepsaném bílém papíře již byl projev poslední vůle (č.l. 614, 615) a teprve po sugestivní otázce obhájce hovořila o, „čistém papíru“ (č.l. 616). Z těchto důvodů nelze akceptovat účelovou a podstatu věci zamlžující interpretaci odvolatelky, že podepsala jakousi listinu, s nejasným

vědomím, že její podpis bude využit k osvědčení nějaké úřední formality, případně nějakých skutečností souvisejících s dědickým řízením“.

Uvedené úvahy lze přiměřeně vztáhnout i na trestní odpovědnost obžalované [jméno] [příjmení], která se rovněž snaží bagatelizovat své jednání a popírá úmysl pomoci ke spáchání trestného činu podvodu, byť u této obžalované nebylo s jistotou prokázáno, že by se na padělanou závěť vlastnoručně podepsala (je to pouze pravděpodobné, což plyne ze závěrů znaleckého posudku Mgr. [jméno] [příjmení] na č.l. 86 -88 a zejména z výpovědi obžalované [příjmení], že obžalovaná [příjmení] byla při podpisu listiny přítomna v bytě). Nicméně obžalovaná [jméno] [příjmení] doznala, že své osobní údaje poskytla (rovněž na žádost [jméno] [příjmení]) pro účely dědického řízení s tím, že byla požádána také o podpis listiny („formální papír kvůli nějakému dědictví“ – č.l. 526), což však odmítla s tím, že podepsat se nemůže, protože je v [obec] a [jméno] [příjmení] v [obec]. Obžalovaná [příjmení] jí řekla, že podpis stejně nikdo nebude přezkoumávat. Z obsahu výpovědi obžalované vyplývá, že přinejmenším počítala s tím, že bude na listině uvedena a že si [jméno] [příjmení] její podpis opatří jeho napodobením. Ať již tedy obžalovaná [jméno] [příjmení] poskytla pouze své osobní údaje, nebo listinu podepsala, je situace v podstatě shodná. Především lze stěží dovodit jiný smysl poskytnutí osobních údajů (včetně celého rodného čísla) pro dědické řízení, s nímž by jinak obžalovaná neměla nic společného, než že bude takto potvrzena pravost závěti. Kromě toho uvést na falešnou závěť osobní údaje obžalované bez bližší dohody s ní by bylo vysoce riskantní, ba nesmyslné. Navíc obžalované [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] byly od samého počátku ve vztahu k celé věci ve stejné pozici a stejným způsobem zasvěceny, a ostatně i později, v době navádění k nepravdivé výpovědi, postupovala vůči nim [jméno] [příjmení] stejným způsobem a požadovala po nich totéž. Obžalovaná [příjmení] má přitom k obžalované [příjmení] bližší příbuzenský vztah – je švagrovou její dcery. Fakt, že obžalovaná [jméno] [příjmení] byla do celé věci zasvěcena přinejmenším stejným způsobem jako obžalovaná [jméno] [příjmení], lze dovozovat již z toho, jak obžalovaná [příjmení] popsala okolnosti svého podpisu falešné závěti: uvedla, že listinu předloženou [jméno] [příjmení] podepisovala u [jméno] [příjmení] v bytě, a to jako první. J. [příjmení] přitom byla také v bytě. V.Hofmanová po svém podpisu ihned odešla (tj. [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] v bytě zůstaly). Přehlédnout nelze ani původní tvrzení obžalované [jméno] [příjmení], že dříve nevěděla o existenci pana [příjmení], to až těsně před výsledkem na policii jí o něm (a o jeho bratrovi) řekla obž. Noháčová (č.l. 528), přičemž v pozdější výpovědi připustila, že o [anonymizováno] věděla od obž. [příjmení] čtyři až pět let (č.l. 554). Tyto rozpory ve výpovědi obžalované dokreslují její snahu zakrýt své vědomosti o celé věci a dohodu se spoluobžalovanými a vyhnout se trestní odpovědnosti. Fakt, že obžalovaná [jméno] [příjmení] od počátku znala podstatu celé připravované akce, potvrzuje i to, že připustila, že po obdržení prvního policejního předvolání, kde bylo uvedeno, že jde o závěť po [jméno] [příjmení], telefonovala obžalované [jméno] [příjmení] (č.l. 553).

Skutečnost, že obžalované [jméno] [příjmení] i [jméno] [příjmení] vědomě poskytly obžalované [jméno] [příjmení] uvedeným způsobem pomoc k uplatnění nepravé závěti a k vylákání dědictví po [jméno] [příjmení], tak vyplývá z celého kontextu prokázaného skutkového děje. V neposlední řadě i z toho, že dokonce i v době vyšetřování věci policejními orgány byly obě obžalované ochotny podle instrukcí obžalované [jméno] [příjmení] nepravdivě vypovídat, přistoupily na dohodu o společné nepravdivé verzi události, přičemž vědomě uváděly takovou předem domluvenou verzi, která by ve svém důsledku potvrzovala autenticitu padělané závěti a mohla by vést k podvodnému vylákání předmětného dědictví. To je prokázáno výpověďmi obžalovaných a potvrzeno provedenými odposlechy a záznamy telefonních hovorů. Obžalovaná [jméno] [příjmení] ostatně i v hlavním líčení vypověděla: „Věděla jsem, že paní [příjmení] má nějaké dědictví. Požádala mě, jestli bych to na policii nepotvrdila. Tak v tom jsem lhala.“ (č.l. 1877)

Z provedených důkazů v jejich celku vyplývá nejen to, že se jednalo o vědomou součinnost obžalovaných, respektive pomoc ke spáchání trestného činu, ale i že obžalované [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] nebyly zcela neinformovány o povaze dědictví. Rozsah dědictví do značné

míry vyplývá ze samotného obsahu padělané závěti a zejména z její přílohy, která představuje jakýsi soupis majetku zůstavitele. Obžalovaná [jméno] [příjmení] byla k obžalované [jméno] [příjmení] v příbuzenském, obžalovaná [jméno] [příjmení] v asi příbuzenském vztahu. Navzájem se stýkaly. Již samotný zcela mimořádný rozsah majetku rodiny [příjmení] – vzdálených příbuzných obžalovaných – stěží mohl být obžalovaným i dalším členům širší rodiny zcela neznám (podle předběžného odhadu soudního znalce z počátku trestního řízení měla být cena nemovitostí v majetku [jméno] [příjmení] dokonce 210 až 350 mil. Kč). Je dále zřejmé, že obžalovaná [jméno] [příjmení] do věci zapojovala tím či oním způsobem i jiné členy širší rodiny. Tak například svého příbuzného [jméno] [příjmení] původně vyzvala, aby uplatnil nárok na předmětné dědictví. K dědickému řízení dne 14.6.2006 se dostavila v přítomnosti manžela své vnučky [jméno] [příjmení], jemuž téhož dne udělila plnou moc k jednání o předmětném dědictví. Důvodný je proto závěr nalézacího soudu, že svědci – členové rodiny obžalovaných – se snažili v rozporu se skutečností bagatelizovat rozsah majetku [jméno] [příjmení] a všeobecnou povědomost v rodině o něm. Nelze tudíž akceptovat ani odvolací námitku [jméno] [příjmení], že by mohla být uznána vinnou nanejvýš podle základní skutkové podstaty trestného činu podvodu. Ona ani obžalovaná [jméno] [příjmení] jistě nemusely znát přesný rozsah dědictví po [jméno] [příjmení]. Věděly však, že může jít o majetek většího rozsahu, a jednání, jehož se dopustila obžalovaná [jméno] [příjmení], nelze ani v tomto směru považovat za excés z dohody obžalovaných.

Vrchní soud se ztotožnil s právní kvalifikací jednání obžalovaných [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] použitou krajským soudem, který je posoudil jako pomoc k trestnému činu podvodu podle § 10 odst.1 písm.c), § 250 odst.1,odst.3 písm.b) tr. zák., ve stádiu pokusu podle § 8 odst.1 tr. zák. Obě obžalované se vědomě podílely na vyhotovení zfalšované závěti a tím umožnily obžalované [jméno] [příjmení], aby ji předložila jako pravou při předběžném projednání dědictví, přičemž obě jednaly v úmyslu uvést v omyl oprávněné dědice a k jejich škodě jiného obohatit o majetek zemřelého [jméno] [příjmení], k čemuž nedošlo v důsledku námitek ze strany oprávněných dědiců v dědickém řízení, podání žaloby na určení dědického práva a trestního oznámení. Tím, že se obžalované [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] podílely na zfalšování závěti, ještě samy nenaplnily znaky skutkové podstaty trestného činu podvodu, k tomu došlo až jednáním obžalované [jméno] [příjmení]. Proto lze souhlasit se závěrem krajského soudu, že se jednalo o pomoc před činem hlavního pachatele podle § 10 odst.1 písm.c) tr. zák., podle názoru odvolacího soudu o pomoc spočívající v opatření prostředku ke spáchání trestného činu, v úmyslu způsobit na cizím majetku škodu a dosáhnout obohacení jiného. I když po formální stránce byly jednáním těchto obžalovaných naplněny znaky pomoci k trestnému činu podvodu podle § 10 odst.1 písm.c), § 250 odst.1,odst.4 tr. zák. ve stádiu pokusu podle § 8 odst.1 tr. zák., soud prvního stupně správně aplikoval ustanovení § 88 odst. 1 tr.zák. a přesvědčivě svůj postup odůvodnil na straně 11 napadeného rozsudku okolnostmi případu, dominantním vlivem hlavní pachatelky [jméno] [příjmení] a charakterem konkrétního jednání, jímž se podílely na činu hlavní pachatelky. Krajský soud nepochybil ani v tom směru, pokud uzavřel, že obžalované [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] jednaly (minimálně) v nepřímém úmyslu.

Nad rámec odvolacích námitek vrchní soud dodává, že si je samozřejmě vědom ustálené soudní judikatury (zejména rozh. č. 24/ 2006 Sb.rozh.tr., dále rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 26.10.2006, sp.zn. 6 Tdo 890/2006), podle níž soud či notářského komisaře nelze uvést v omyl ať v civilním řízení sporném či nesporném. Vrchní soud ale vychází z úmyslu uvést v omyl oprávněné dědice po zemřelém a nikoliv soud nebo notářského komisaře. V tomto směru Vrchní soud v Praze neshledal důvody ke změně své dosavadní judikatury (např. usnesení ze dne 6. září 2006, sp.zn. 4 To 39/2006, usnesení ze dne 22. března 2007, sp.zn. 4 To 7/2007), kde mimo jiné uvedl, že je rozhodné, zda jednáním obžalovaných mohlo dojít k vyvolání mylné představy u oprávněných dědiců, případně dědice, o záměru zemřelého odkázat část majetku jiné osobě, která by způsobila jejich nečinnost – nenamítali by nepravost závěti a v důsledku toho by došlo ke škodě na jejich majetku a k obohacení jiné osoby. Tento právní názor byl akceptován i dovolacím soudem (např.

usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 17.10.2007, sp.zn. 3 Tdo 1008/2007). V souvislosti s tímto právním pojetím podvodu v dědickém řízení pak vrchní soud upřesnil výrok o vině a z uvedených důvodů skutek obžalovaných právně kvalifikoval shodně jako soud prvního stupně.

V návaznosti na zrušení výroku o vině a nové rozhodnutí o vině obžalovaných [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] rozhodoval vrchní soud nově také o trestech uložených těmto obžalovaným. Při přezkoumání výroku o trestech dospěl k závěru, že tresty uložené těmto obžalovaným soudem prvního stupně jsou přiměřené a v souladu se zákonem. Byť krajský soud nesprávně přiznal těmto obžalovaným polehčující okolnost doznání, důvodně přihlédl k jejich podílu na trestném jednání, k tomu, že jednaly pod vlivem hlavní pachatelky, i k polehčující okolnosti předchozího řádného života (§ 33 písm. g) tr.zák.). K těmto skutečnostem přihlédl i vrchní soud, když vycházel z ustanovení § 31 tr.zákona a hodnotil stupeň společenské nebezpečnosti jednání obžalovaných, jejich osobní poměry a možnosti nápravy, i z ustanovení § 23 odst. 1 tr.zák. o účelu trestu. Stejně jako soud prvního stupně dospěl i odvolací soud k závěru, že podíl obou těchto obžalovaných na páčání trestné činnosti byl rovnocenný, když rozdíl spočívající v tom, že ohledně obžalované [jméno] [příjmení] nebylo s jistotou prokázáno, že na padělanou závěť připojila vlastnoručně svůj podpis, je i z hlediska stupně společenské nebezpečnosti a úvah o trestu bezvýznamný. Obžalovaným [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] byly uloženy tresty odnětí svobody na samé spodní hranici zákonné trestní sazby. Vzhledem k tomu, že obě obžalované bez rozdílu splňují zákonné podmínky stanovené v § 58 odst. 1 tr.zák. pro podmíněný odklad výkonu trestu, byl výkon trestu u obou podmíněně odložen, a to na středně dlouhou zkušební dobu, která se jeví k dosažení účelu trestu přiměřená.

Ze všech těchto důvodů Vrchní soud v Praze z podnětu podaných odvolání rozhodl, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozsudku, tedy zrušil napadený rozsudek ohledně obžalovaných [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] v celém rozsahu, přičemž sám nově rozhodl o vině a trestu prvních dvou jmenovaných, zatímco ohledně obžalované [jméno] [příjmení] věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. Z podnětu odvolání státní zástupkyně zrušil dále napadený rozsudek ve výroku o trestu uloženém obžalované [jméno] [příjmení] a o jí uloženém trestu nově rozhodl.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Proti výrokům ad I. a II. mohou nejvyšší státní zástupce a obvinění podat dovolání. Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno.

Dovolání se podává u soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. Navrácení lhůty k podání dovolání není přípustné. Dovolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné.

O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud České republiky v Brně.

V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§59 odst. 4 tr.řádu) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu a z jakých důvodů napadá a čeho se odvolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) nebo § 265b odst. 2 tr.řádu, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

Praha 17. září 2009

JUDr. Hana Kárová
předsedkyně senátu